

1 Tímóti

Ísu wiyómpa'a iyówana Póro moórá-waai úmai sisamaifakemba afa'móráe-aataiya'iyo miyáumai-aatai maisuwéna Tímótin-imayaa éna maanáái agaimái tuwówana wenópa'a kuráiyé. Ísun-aai simátíma'maena iyúnkakemba ándáfa'a ánkarowana ména Tímóti Éfésási-naopa'o Fasi'aénkóní waásiya'o káráwiyonafena imáyáa éna maanáái agaimarówana wenópa'a kuráiyé.

¹ Tímótiyo kemá Póro maanáái maanáúfáífimbá agaimaráúmpo isaaó. Maníkó kentáásí sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkembo faúsínkáíwaiye Ísu Káráisiti kumíníye sé'a amu'maráúndawiye kentáfésarai sésarai aantá-waasi-i'a éma Ísu Káráisitin-aai kosimátíma'mae núwo sésarai si'mákkaifo ² Tímótiyo Ísu Káráisitimp'a amankúnkúmbo óndawi érai'a kesááninkaamba ómpo isaaó. Maníkó kentáásifowawe Ísu Káráisiti kentáásí Fasi'aénkóe úwoi áwa'nai esarai tirumbá uwánkesarai faru uwánkaayantafe'a inaí súne.

³ Ááéma Máséndóniyaa-marafa'o kónae séwánda-kanaa entáf'e'a óraaka sé'a Éfésási-naopa'a úwoi méraao. Maníkón-aaigomba waé'wáé'-ááímó wésewisafe ímba miyán-ááí seró simátimiyo. ⁴ Aasiyaasí ímba imáyáa úmai maní'-ááiyé tíwá'náwe tinááfúísáiyé túwí'wara'a ímba seró simátimiyo simámkaumne. Miyán-ááímó sembá waásiti imáyáa tafiséna ímba túwa'nai

ínasa pósá Maníkómpá'á ímba timankúnkúmba úmaesa iyónááwe. ⁵ Énifo simámunda-aaimo seyaafá'-wáásimó arááíwaiyanamo éna miwití tirunkó kawe'á ínasa aáno úmai mésa Ísumpa'a timankúnkúmba fasi'ámai ésa miyámó iyawi tirumbá timénááwe. ⁶ Tuwímbai minááí ifátuwesa úwoi-aai símae wénesa ⁷ Maníkóní ámáámba simátimenae sésa ombánifo minámáámbá ímba kawel'-úmai isésa óraaka'o sen-ááígóní áwáuma ímba ísááwe.

⁸ Ámáámba kawe-tántáá'á póna mindámo wéaraqiwæn-kwaasi ámáánko wétuwa'nai-imbá isáúmne. ⁹ Kesií ámáámba arááíwááero séna ámáámba tiména sáwi'o uráan-kwaasi kawel'-ámpá'ó wíyantafena ámáámba túmakaiye. Ámáámbo taráísón-kwaasiye aaimó ímbo ísáán-kwaasiye Maníkóntáfésamo ímbo imáyáamo on-kwáásiyé sáwi'o on-kwáásiyé Maníkón-aaisafesa kosaambaimó on-kwáásiyé tinófoi tinkamowasamo púwón-kwaasiye tuwímbai tinkamowasamo púwón-kwaasiye ¹⁰ aare-úmémbó on-kwáásiyé waai-úmémbó on-íníné umén-ánká'ó nón-kwaasiye iyámpói-umembo on-kwáásiyé karo'-ááímó sen-kwáásiyé karo'-ááímó simátinkáán-kwaasiye Maníkóní érai'-aaimo taráísón-kwaasiye miyámó

on-kwáásimó kawel'-ámpá'ó wíyantafena ámáámba tímakaisata isáúmne. ¹¹ Minááímá ásé-qajifimba wéna Maníkó kawel'-aantembo iwái wení áwáuma fí'oran-awauwarawini érai'-aaín-iyé. Kembá Póromba simásimena séna minááí simátima'mae núwo siyáiyé.

Maníkó arumbá uwásínkariyemo siyáin-aai.

12 Ísu Káráísiti kentáásí Fasi'aénkó simásimena séna kesí kísau kawel'-úmai maimaé núwo séna minkísáumó máéndasafena fasi'aémbá símisa'a súwi simánkaumne. **13** Énifo minkísáú ímbo maiyáowandara'a wenáwí'a símai sáwí'a uwánke'a wení kísau-wqasi sáwí'a uwátinke'a wembá símai sáwí'a uwánkaraumne. Minkánáará'á Ísuma Fasi'aénkómá iyé-ááísáf'e'a ímba érai'e sé'a ímba ísámai kawe'á é'a pó'a sáwí'o uráunda mindásafena arumbá uwásinkena **14** Fasi'aénkó úwoi súwa'nai úmaena íyisa'a Ísu Káráísitiye'a kááísamai mé'a wenááisafe'a simankúnkúmba é'a wenímáyáá wéune. **15** Sáwí'o on-kwáásí sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkemba Ísu Káráísiti faútinkaindasafena marapá'á kunkáiyé siyáifo mináái érai'-aaín-ifo isé'a tirumpimbá fasi'ámai ta'ótóráaro. Kemó Póromo sáwí'o uráundawi seyaafá'nánká'ó sáwí'o uráamba íyáákaraumne. **16** Miyámó uráundasafena arumbá uwásinkena ayáátáák'a simu'marómba waási mindá awánésa wenááisafesa timankúnkúmba ésa aúí'a úmai maé'mae'o íyantafena ímba sínkamimba simu'maréna ména arumbá uwásínkariye. **17** Maníkó káráwiywaiwai maé'mae'a éna ímbo puwíndawi éna wembá ane'á súrantamba ímbo awánáündawi weyáá Fasi'aénkómá éna wení áwáuma fí'oran-awauma waé'wae'a isaná wenáwí'a óraa'a waé'wae'a wéiye.

18-19 Tímótiyo kesááninko maanááí óraaka simámenaumpo isaaó. Ááéma Fasi'aénkóní kísau máínda-aai entá simámakaundasaama

isa'á imáyáa é'a pó'a óraaka simáme'a súne. Minááísafé imáyáa úmai arááíwæma Fasi'aénkómpá'á amankúnkúmba éma arumpinkémbá érai'-aai isé méma i-wáásimó tiyáántán-kwimáimo fasi'aén-kísáumó maésamo máéntemba Maníkón-aaisafe ayáántán-kwimái fasi'aén-kísáú wémae mérao súne. Tuwímbai tirumpinkémbá érai'-aai tínaaembä uwámesa pósä Fasi'aénkón-aai tínaaembä uwámesa méraawe. ²⁰ Miwífinkémbá kae'nárai-tuwi'a moóráwigon-awí'a Áíméniyasi isaná moóráwigon-awí'a Árékísanda isa'á ti'maráúnana waántawanko ta'ótokaiye. Maníkómpá'á sáwi-aai símai tuwáyááye sé'a ti'maráúnana waántawanko ta'ótokaiye.

2

Maníkómpá'lá inaimó sen-áái.

¹ Maarán-áái simátimiyo sé'a simámune. Maníkómpá'ó inaimó sembá óraa-tantaa'an-
iye. Mindásafesa inaimó sembá Maníkó
seyAAFÁ'-wáásí túwa'nai ínkxae sésa áisai
esa súwi wésewe. ² Maníkó óraa'-waasiye
kenká'ó káráwiyaan-kwaasiye túwa'nai ínasa
inaí síyamba faru úmaisa moóráfinta méta
Maníkóntáfeta imáyáa éta arupíse úmaisa
méranaumne. ³ Miyán-ínáímó sembá Maníkón-
aúranka'a kawé'-úmai sewaná póna aamoí
éna wemá sáwi-imayaafinkembo faúsínkáiwaisa
póna aamoí wéiye. ⁴ Maníkó seyaafá'nánká
sáwi-imayaafinkemba faútinkainasa wení
érai'-aaimo isáiyantafena aráái wétaiye.

Miyásáfésamo seyaafá'-wáásísáfésamo imáyáa ésamо Maníkómpá'ó inaimó sembá kawe'án-iyе. ⁵ Maníkó mimbóráwigó méraisana Maníkowé wení waáiseti afufumpimbó méraimba mimbóráwigó ména minkwáásígón-awí'a Ísu Káráisiti ména waási Maníkónté'a kááisatinkena ⁶ seyaafá'-wáásí sáwi-imayaafinkemba faútinkanaumne séna aaraatáiyá'a pukáiyе. Maníkó seyaafá'-wáásí kentí sáwi-imayaafinkemba faútinkanaumne séna miyán-kánáá tíniye siyáimba póna Ísu Káráisitimba ai'marówana kumpukáiyе. ⁷ Miyáumai Maníkó simásimena séna aantá-waasi-i'a éma fí'onkaa-waasi simátíma'mae núwo séna si'marów'a wení érai'-aaifesafesa timankunkúmba iyantafe'a simátíma'mae'a iyúne. Minááímó súnda ímba karo'-áái súmpo érai'a súne.

⁸ Naaó'-naoken-kwaasi túwaandu ésa Maníkóntáfesa imáyáa ésa ímba aaisambá sésa ímba mósimesi-aai síyamba inaimó síyantafe'a miyán-oro súne. ⁹ Túwaandu ésamо Maníkón-imáyáámó mósa maráiyamba aaremá maarámó iyantafena sirááima wétaiye. Ímba túma maimaé iyésa kawel'-úmai unáánkwátói ésa waási súfífáefo sésa ímba to'waaí ésa ¹⁰ ímba miyá-sáwí'ó iyamba kawe-kísáú aantemba maíyasa tuwánánááwe. Aaremó kesáfésamo sésa Maníkóntáfе'a imáyáa úne sen-ínimbó kawe-kísáúmó máéntemba miyán-oro. ¹¹ Aaré ímba túma maimaé iyésa aáno úmai mésa Maníkón-aaimo sen-kwáásí táái isánááwe.

12 Aaremá ímba waaiyá'á káráwiyaawi mésa waai túranka'a ímba komésa aaimó simátimiyamba aáno úmai méraampinkemba súne. **13** Naaofá'á Maníkó Ándámumba aifa'á úmarena ánaaembä awaainínkombá Ífimbo úmakaintafe'a minááí súne. **14** Waántawanko ímba Ándámuntafena siyáifo Ífintafena karol'-ááí simámuwana érai'e séna aifa'á Maníkón-aai taráiyaiye. **15** Énifo aaremá iyámpóiimo matinkáiyambo éna sáwí'a úmai méraampinkemba Maníkó tiyáiníye. Aaremó Maníkómpá'ó timankúnkumbó ésamo wen-ímáyáámó ésamo arupíse úmaimo aáno úmaimo maé'mae'o úmae iyésamo miyámó íyanamo éna Maníkó sáwí'o úmaimo méraampinkemba tiyáiníye.

3

Fasi'aénkóní waásiya'o káráwiyaawi-taai.

1 Tuwímbaimo Maníkóní waásiya'o káráwiyyan-kisau maénae sýawimo ésa tirááiimo táinda-kisau kawe-kísáún-iye siyáamba minááí érai'-aain-iye. **2** Maníkóní waásiya'o káráwiyyowiti kísäumo máéwi maarán-kwáásín-owe. Miwífimbá ímba sáwí-aaimo wérhaiwai ésa kímbora-inimbá mapá kuráawi ésa arupíse úmai kawe'-ímáyáá aantembo owí ésa miwí túwí'o mósá maréwi ésa namu'-waasí naambá timésa tómbá timésa owí ésa Maníkón-aai kawe'-úmai simátimá'maesä wéiyowi ésa **3** ímba uwóí'o on-dómbá námae nésa uwóí'a owí ésa ímba aaisambá sésa aáno úmaimo méraawi ésa ímba óntantafesa túrande-urande owí ésa **4** miwítí naaúmpa'o méraan-kwaasiya'a kawe'-úmai káráwiyyowi ésa

miwítí iyámpói tifoísáisafesa ésa miwí táái wéisaiyawi ésa miyán-kwáásimó ésa Maníkóní waásiya'o káráwiywiti kísau maénááwe. ⁵ Aareiyámpóiya'o ímbo kawel'-úmaimo káráwiywimo ésa Maníkóní waásiya'a ímba kanaa'á káráwiyyonaawe. ⁶ Káfé'o Maníkóntáfésamo ísámaimo tíyawimo ésa Maníkóní waásiya'a káráwiywiti kísau ímba maénááwe. Miyán-kwáásimó minkísáumó maésamo ésa túma maimaésa iyíyana waántawankomo sáwimeyambo maiyáintemba miyá ónááwe. ⁷ Símai sáwí'a uwátinkáafo waántawanko tamaimái wempari'a ifáíniyo Maníkómpá'ó ímbo tiyáan-kwaasiwara'o sésamo kawel'-aantemba úmai méraawin-owe síyan-kwaasimo ésa miyán-kwáásí aantemba Maníkóní waásiya'o káráwiywiti kísau maénááwe.

⁸ Maníkóní waásiya'o káráwiyaawi wétuwa'nai-owi maarán-kwáásín-owe. Arupíse úmaimo mérewi ésa ímbo kaumbo-kae'-ímáyáámó tokéwi ésa ímbo uwói'o on-dómbó námae níyawi ésa ímbo óntantafesa túrande-urande wéiyawi ésa ⁹ tirumpinkémbó érai'-aaimo isésamo ombá Maníkóní érai'-aaigoni áwáuma ta'ótóráawi ésa ¹⁰ miyán-kwáásí ésa Maníkóní waásiya'o káráwiyaawi wétuwa'nai-owiti kísau maénááfo aifal'á miwítí kísau tuwánewasamo kawel'ó iyá'o é'a minkísáú tíméro. ¹¹ Miyá iyásamo ésa miwí tuwaainíntóbá maarán-ínimbán-owe. Kawel'-úmaimo méraiywai ésa ímba tíyo-aai sen-ínimbá pósá arupíse úmai mésa seyaafákisáú kawel'-úmai wémaewe. ¹² Maníkóní waásiya'o káráwiyaawi wétuwa'nai-on-kisau

wémaewi maarán-kwáásín-owe. Kímbora-inimbo ma'mae kuráawi ésa miwítí iyámpóiya'e miwítí naauúmpa'o méraan-kwaasiya'e kawe'-úmaimo káráwiyaawi ésa miyán-kwáásimó Maníkóní waasiya'o káráwiyaawi wétuwa'nai-on-kisau maénááwe. ¹³ Minkísáumó kawe'ó úmaimo maíyawi ésa Ísu Káráisitiye'o kááísamaimo méraan-aai fasi'ámai simátimiyyasa isésa miwí túwí'a mósá maránááwe.

Maníkóní áwáu-aaigoni áwáu-aai.

¹⁴ Tímótiyo kemá Póro ampáánká'á embá koawánanae sé'a wée'a maanáúfái agaimái tuwáúmpo toráumai isaaó. ¹⁵ Empá'lá kónae sé'o onda-ámbó faiyínamo e maanáúfái toráumai isé sé kesáá Maníkóní akúntá únanasa agaimái símakaimba póta miyásá ónaumne sínone. Áfonkomо taaimó farámíntemba kesáá Maníkó mérainwaini waásisa

éta wení érai'-aaisa taawiyafónaumne.

¹⁶ Érai'a Maníkóní áwáu-aaigoni áwáuma paápé úwana óraa'-waasigo éna maarán-ive.

Ísu Káráisiti marapá'a waási-i'a úmai paápé úwana Maníkóní ámútankó wentáfena séna arupíse úmai mérainwain-ive súwasa Maníkóní kísau-waasi wiyómpakewi awánowasa waási fí'o-fí'om-barafakewi wenáái simátima'mae kuwasá wenááisafesa timankúnkúmba uwana Maníkó kunáí'maena wiyómpa'a móankaraiye.

Minááí Maníkóní áwáu-aaigoni áwáun-ive.

4

Karo'-ááímó simátimiyan-kwaasimo paápé íyan-aai.

¹ Maníkóní ámútanko aforá'á séna ánaaen-kanaa tínsa tuwímbai Ísu Káráísitimbá tínaaemba uwámesa waántawankowe wení kísau-waasiyemo síyan-aai isésa karo'-ááímó síyamba arááíwaenaawe siyáye. ² minkáró'-wáásí miwítí sáwí-tirumpinken-karo'-aai simátinkesa érai'e síwae sésa miwítí sáwí-awau ímba awánésa karo'á sésa ³ aarewé waaiyémó maýamba aaraa matinkésa tuwímbaitomba aaraa matinkésa miyán-káró'-ááí síyasa ánaaen-kanaa tínsa tuwímbai miyán-ámbá arááíwaenaawe. Mintóntáfena Maníkó wení érai'-aaisafesa timankúnkúmbo íyawisafena séna miyán-tómbá uwátinkaunda wéne'a suwi síwae sé'a uwátinkaraumne Maníkó siyáye. ⁴ Seyaafá-tántáá'ó Maníkómó úmakaimba kawetántáá'án-ifo aaraa matínkááfonifo úwoi wéne'a Maníkóntáf'a suwi seró. ⁵ Inaisá súndanifo Maníkó kawel'án-ye siyáimba pósá mintómbá aaraa matínkááfonifo.

Ísuni kawe-kísáú-wáásí ónemo siyáin-aai.

⁶ Tímótiyo simáménda-aaimo Maníkóní waásimo simátíminda Ísu Káráísitini kísau-waasi-i'a éma po kawel'-wáásí uráínone. Tómbó nésamo fasi'ámaimo méraantemba Ísu Káráísitini érai'-aai arááíwae kawel'-úmai simátima'mae íyínana minááigó fasi'ánkainiye. ⁷ Úwoimo maní'ó sen-ááí ímba Maníkón-aain-ifo úwoi-aain-ifo ánaaeni'a uwámuwo. Emá ayáántán-kwiye Maníkóní áwáuma arááíwae

enáúma káráwiyuwo. ⁸ Súgomo kawe'ó ínkwae-imayaamo ésamo ésa tiyáántán-kwiyésamo kísäumo maíyamba mindá kawel'án-ifo Maníkóní áwáuma arááiwaenae sésamo imáyáamo ésa tiyáántán-kwiyésa Maníkóní kísäumo maíyamba mindá óraa-kawel'an-aye. Miyámó ésamo ésa káfélwara ánaaenkwaral'a mérailyan-aempal'a minkísáúgó túwa'nai iye. ⁹ Minááí érai'an-ifo ísámai tirumpimbá ta'ótóráro. ¹⁰ Maníkó fasi'aénkwáráwí póna seyaafá'-wáásiyál'ó káráwiyaiwai éna wenááisafeta simankúnkúmbo úndawisa sáwí-imayaafinkembo faúsínkáíwaimba amu'maréta póta siyáántán-kwiyéta kísausa maénäumne.

¹¹ Tímótiyo minááí simátíme sé miyán-oro siyó. ¹² Ifó'-wáásí óndasafesa úwoi-waasi óne sésa sáwí'a uwánkáafonifo kawel'-úmai mé kawel'-áái sé imáyáa timé arupíse úmai mé kawel'-aantemba wéinasa Maníkón-aaísafesa timankúnkúmbo owí awánésa indantembá miyán-oro. ¹³ Empá'ó ímbo kondará'ó éma waási túranka'l'a Maníkóní aúfáífinken-aaí toráumai simátíma'mae wéiye aráátimiyo. ¹⁴ Ááéma entáfena Maníkómó siyáin-aaí simátímúwasa Maníkóní waásiti óraa'-waasi tiyáámba enane'l'a ta'ótoresa sésa Maníkóní kísau mauwó suwamá minkísáú maéndasafe ónana Maníkó fasi'aémbá ámakaifo ímbo túwénda fasil'ámai maimaé iyuwó. ¹⁵ Simámunda-aaí aantemba imáyáa é miyá úmae íyínasa seyaafá'á awánésa sésa Maníkóntáfena fasi'ámai mérailimba póna mifásí'aénkó iyíníye sénááwe. ¹⁶ Enáúma káráwiye méma simátímínda-aaí imáyáa úmai kawel'-úmai simátimiyo. Miyámó ónda kawel'-

ámpá'á kónasa enááimo
ísáán-kwaasi kawe'-ámpá'á wégowe.

5

Fasi'aénkóní waásiti imáyáa arupíse uwátinkaaomo siyáin-aai.

¹ Tímótiyo waurántómbá iyafákémbá ímbo sindá enafontáfemo aáno úmaimo séndantemba miyáumai simátimiyo. Enáfámarimbo óndantemba

ifó'-wáásí miyá uwátinkaaao. ² Enanóisaimo óndantemba áráankantomba miyá uwátinkaaao. Enáúmbarimbo óndantemba aú-inintomba miyá kawe'-aantemba uwátinkaaao.

³ Keto'-íníntí tiráá'maarina'i tinááwaina'i mésamo ésa miwí túwa'nai oro. Énifo keto'-ínimbó timááraamo ímbo méren-inimba túwa'nai uwo. ⁴ Énifo keto'-íníntí tiráá'maarina'i tinááwaina'i mésamo ésa miwí túwa'nai oro. Miwítí aifaráán-kísáú miwí tinófoi túwa'nai oro. Miyámó iyambo ésa káráwimaesamo iyáam-beyambo timiyamba Maníkó aamoí ínkiye.

⁵ Keto'-ínimbó timááraa ímba méraan-inimbo ésa sésa Maníkó kenká'á káráwiyyiniye sésa Maníkómpá'á inaí símae wéyesa súwa'nai ínkwae sésa inaí wésewe. ⁶ Énifo keto'-ínimbó marapá-tántáátáfésamo tirááísafesamo ésamо ombá Maníkóní némpa'a méraawe. ⁷ Keto'-íníntáfésa sésa sáwí'a úmai méraawe sefáínifo simámunda-aai simátimiyo. ⁸ Maníkón-aaísafesamo karo'émó sembá mindá sáwí'a ombánifo tuwímbaimo ésamо miwítí akúnká'é miwí timááraara'emo

ímbo kawe'-úmaimo káráwiyombo ésa Maníkón-aai tínaaemba uwámakaamba mindá óraa-sawi'a wéowe.

⁹ Keto'-ínimbó Maníkóní kísauumo máén-inimba saafá úmai túwi'a agauwó. Mindá maarán-ínimbán-owe. Áráankamba késa 60 aatai maišukáan-inimba ésa kímbora-wambo maimaé kuráan-inintomba ésa ¹⁰ minínintóntáfesa kawe-kísáú wémæwe sen-ínimbá ésa miwí tiráá'malinka'a kawe'-úmaimo káráwiyaan-inimba ésa namu'-waasí tómbó tímén-inimba ésa Maníkóní waási kawe'ó uwátinkáán-inimba ésa umbai-tántáá'ó makáan-kwaasi túwa'nai on-ínimbá ésa miyán-káwé-kísáumó wémaen-keto'-inin-tuwi'a agauwó. ¹¹ Aú-keto'-inin-tuwi'a ímba agauwó. Miwí Maníkóní kísau wémaesa ánaaemba waaí maénæ-imayaamo ésa Ísu Káráísitinka'o fasi'aén-ááímó símaresa ímba imáyaa ésa waaí maíyasa ¹² tuwímbai tuwánésa sésa Ísu Káráísitinka'o fasi'aén-ááímó símakaan-aaíma taraisésa sáwi'a uráawe sénááwe. ¹³ Miyáumai maaráwará'á ésa ímba kísau maésa nambá'-aantemba nésa ímba kísau wémaesa tíyo-aai símae wénesa moparáwíntáfesa wendé wenden-iyé-áái simátíma'mae nésa aanáfómó ímbo siyénka'a ke simásuwesa sénááwe. ¹⁴ Mindásafe'a simáme'a súne. Aú-keto'-inimba waaí maésa iyámpói matinkésa kawe'-úmai káráwiyesa miyámó íyamba kesáámá ímba sáwi'a úmaisa méraunda pósá Maníkóntáfésamo ímbo aamoimó íyawi kentáásí áwáumo saafá ésamo ésa ímba símai sáwita uwásinkanaawe. ¹⁵ Tuwímbai-keto'-inimba kawe'-ámbá é'a ifátuwesa waántawankoni sáwí-

ampa'o wéaraaiwaentafe'a súnda-aai simámune.
16 Maníkón-aaisafesamo timankúnkúmbo on-ínimbá miwí timááraafinkembo keto'-ínimbó méraamba túwa'nai oro. Maníkóní waási keto'-ínimbá timááraamo méraan-inimba Maníkóní kísaura'o tukáan-ontantamba túwa'nai ofáinifo keto'-ínimbá timááraamo ímbo méren-inimba minóntántámbá túwa'nai oro.

17 Maníkóní waási miwítí óraa'-waasi kawe'-úmai káráwiyaawisafesa imáyáa ésa miwítí méyámbá mósá ma'mái tíméro. Minóráá'-wáásífinkémbá tuwímbai Maníkón-aai fasi'ámai simátimesa óraa-kisau wémaewisafesa imáyáa ésa miwítí méyámbá mósá ma'mái óraa'a tíméro. **18** Minááisáfena naaofá'a Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna purumakagóní kísaura'-meyantafena séna

waásiti tómbá wíti-aramba ásimá piyíndasafena purumakagón-aísamai támai tafandaafá úmai ásimá ufituwáínska'a purumakagón-óika'a ímba kárá'esa ifátuwéwana úwoi ména tuwímbai nániye

agaimaréna siyáie. Moóráfa'a agaimaréna séna

kísauamo máéwi méyámbá máero

agaimaréna siyáie. Maníkóní waási minááímá imáyáa ésa miwítí óraa'-waasiti méyámbá tíméro.

19 Maníkóní waásiti óraa'-waasi tíyo'o fáiyán-aai ímbq isaaó.

Énifo kaumbo-kae'-wáásímó téamo síyan-aai miwí táái isaaó. **20** Sáwí'o úmae íyówisafe seyaafá'-wáásí túranka'a fasi'aén-áái simátimiyo. Miyámó inasamó ésa seyaafá'-wáásí táátafesa ésa miwí túma káráwiyonaaewe.

²¹ Maníkón-aúranka'e Ísu Káráisitin-aúranka'e Maníkóní wíyómpaken-kisau-waasi túranka'e óraaka'a simáme'a súne. Simámundantemba uwo súne. Aaigóní áwáumo ímbo ísarendarakembo e ímba aaí simátiminone. Aaigóní áwáumo ísarendarakembo e kawel'-úmai simátiminone. Ímbo waási tuwínkaal'-uré sindá seyaafál'-ááímá afora'-aantemba simátimiyo. ²² Moóráwigomo Maníkóní kísau maínkwaé sémo e ímba ááéma íyáfasinankenda awánaasuwe ánaaembá íyáfasinankaaoo. Sáwí'o wéiya ímba ewárá'á tiráái wáinda kawel'-úmai káráwimai kawel'án-uwo.

²³ Tímótiyo enarumpinkémbó áí'o énamo tuwímbai-kanaamo áufa'o wíñamo e non-úran-aantemba ímba nendá taaérampinken-domba naaó súne.

²⁴ Tuwímbaimo sáwí'o ombá tuwánaawasa sáwí-meyamba wémaefo tuwímbaimo sáwí'o ombá miwítí áwáuma ánaaembá paápé ínkiye. ²⁵ Miyáumai tuwímbaimo kawe-kísáúmó máémba tuwánaawasa tuwímbaimo kawe-kísáúmó máémba ímba tuwánaamba miyámó owítí áwáuma ánaaembá paápé ínkiye.

6

¹ Wayó-kísáúmó máén-kwaasi Maníkóní waásisafe maanááí simátimiyo. Káráwiyaan-kwaasi-tuwí'a óraa'a uwátinke'a miwítí kísau kawel'-úmai máéro simátimiyo. Miyámó íyasamo ésa Maníkón-áwí'e Maníkón-aaiye ímba símai sáwí'a ónááwe. ² Káráwiyaan-kwaasi Maníkón-aaisafesa timankúnkúmbo owísáfesa miwítí wayó-kísáú-wáásí sésa Ísu Káráisitini waásimo

úndantemba miwíwárá'á Ísu Káráísitini waási póta miwí túwí'a ímba óraa'a uwátinkanaumne sefáínifo maarán-ááí seró. Maníkón-aaisafe'o simankúnkúmbo úndantemba miwíwárá'á Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba wéowa'a sirumbá timé'a pó'a miwítí kísau kawel'-úmaimo máénda minkísáúfínkémbá kawe-tántáá'á maénááwe sé wayó-kísáú-wáásísafé minááí simátimiyo.

Maníkóntáfésamo imáyáamo ésamo méraamba óraa-tantaari'o on-ááí.

Tímótiyo simámunda-aai óraaka simátimiyo. 3 Tuwímbaimo fí'on-aaimo simátimesamo kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráísitin-qaimo kawel'-ááímó ímbo arááíwaesamo Maníkóní áwáu-aaimo ímbo wéaraaiwaewi 4 miwí túma maimaé wéyesa seyaafá-tántáákóní áwáuma ímba ísaraawe. Miwífimbá sáwí-imayaa wéraisasa aaigóní áwáusafesa sáwfí'a'-aai sésa kesááigo íyáákainkwae-aai sewasá miyá-sáwí-ááífínkémbá tirumbá sáwí'a uwátinkesq aaisambá sésa túwí'a símai sáwí'a uwátinkesa sáwí-imayaa uwátinkesa 5 aaisambá símae wénowe. Miyámó on-kwáásí miwítí imáyáa símai sáwí'a ésa érai'-aai ifátuwesa karo'-imáyáá ésa sésa sáwfí'a'-ontama maénae sésa Maníkóní aambá wéaraaiwaewe-karo'-imayaa wéowe.

6 Miyán-káró'-imáyáámó ombánifo Maníkóní aambó érai'o arááíwáéwi imáyáa ésa sésa Maníkóntáf'e'o imáyáamo é'o méraunda óraa-tantaan-ifo makáunda-ontama mindá kanaán-ye wésewe. 7 Kesinóisaisa óntaiyainta masínkaraawe. Púwóndasa ínta óntawarata

maimaéta kónaumne. ⁸ Unáánkwátóiye tóné makétaamo éta mindá kanaán-yesa sénaumne.

⁹ Óntasafe-imayaamo owí misáwí-ímáyáágó tafisínana sáwí-tantaatafesamo tirááísafesamo íyan-tantaako miwí ta'ótoraínasa sáwí'a úmai tail'ánááwe. ¹⁰ Fí'o-fi'o-sawi-imayaagoni áwáuma óntamba maénæe-imayaasafesa aamoi wéowe. Tuwímbai óntamba maénæe-imayaas aantemba wéesa Maníkón-qai ifátuwesa umbai-tántáá'á maésa tirunkó umbaí taisasá méraawe.

Maníkón-aúranka'a arupíse úmai méraaomo siyáiin-aai.

¹¹ Tímótiyo emá Maníkóní waási éma miyántántáákombá ánaaembá uwáme Maníkón-aúranka'a arupíse úmai mére wentáfí-ímáyáá wéema seyaafá-kísáú kawel'-úmai wémæ imáyáa wétime Maníkóntafé fasi'ámai aáno úmai mére miyán-tántáátafé ayáántán-kwiye méraao. ¹² Waásimo méyámbó maénæesamo tuwaantantésamo kontembá emá Maníkón-aaisafe amankúnkúmba e ayáántán-kwiye minámbá arááíwa'mae aúí'a úmai maé'mae'o inda-ámbá arááíwa'mae iyuwó. Ááéma sáwifa'-waasi túranka'a paápééma séma Maníkón-aai érai'-aai pó'a wenká'á kááísamai méraumne sundará'á Maníkó entáféna aúí'a úmai maé'mae'a wéone siyáiyé. ¹³ Maníkó seyaafá'ó méraawiti áwáugon-ye. Ísu Káráísiti aaimo sí-náúmpá'á óraa'-waasigon-awi'a Póntiyasi-Páíratimba kawel'-ááímó simámakaiwain-ye. Minkáé'nárai túranka'a embá óraaka simáme'a súne. ¹⁴ Kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráísiti

marapá'ó ímbo kunkáindara'a wemó siyáin-aai arááíwa'mae wéye kawel'-aantemba wéinasa awánésa sésa mináái érai'-aain-iye sénááwe súne.

15 Maníkó Ísu Káráisítintafena séna kumuwómó sínda-kanaa kumíníye. Maníkó kawel'-aantembo iwái éna weyáá seyaafá'nánká káráwiywai éna seyaafá-fásí'áénkwárá'-wáásí wení fasi'aénkó íyáákariwai éna seyaafá-káwáá-wáásiyá'á kawáán-uráiwai éna **16** weyáá ímba puwíndawi éna fí'ora-sara'o méraiwai isasá miyá-sará'á ímba waási kanaa'á koméranaawe. Maníkómbá seyaafá'-wáásí ímba túrantamba wéawanesa ímba kanaa'á túrantamba awánánáawe. Wenawí'a óraa'a waé'wae'a isaná wení fasi'aémbá waé'wae'o imbá mindá érai'-aain-iye.

17 Tímótiyo moparáwínkwrá'-wáásísáfé óraaka simátíme sé ímba túma maimaé iyé'a ímba moparáwíntafé'a aamoín-oro. Mindá tai'láinda-tantaq'an-ifo ímba amu'márémbá Maníkó seyaafá-tántáátáámó wésimiwaintafe'a amu'maré'a mé'a aamoín-oro simátimiyo.

18 Moórá-aai moparáwínkwrá'-wáásí simátíme sé kawe-kísáú wémae'a túwa'nai úmae wéye'a moparáwímbá tuwínkaa'-úmai tíma'mae íyóro.

19 Miyámó é'o é'a miyámó íyan-tantaatafe'a ánaaembá kembiwímó túwa'nai índa-tantaq'a wéraina'a miyámó é'a kawel'-úmai méranaawe simátimiyo.

20 Tímótiyo Maníkó simámakain-aaiye aráánámakain-aaiye káráwimai kawel'án-uwo. Maníkómbó ímbo arááíwáén-kwaasi úwoi-

aai wésefo minááí ánaaemba uwátimiyo.
Karo'á sésa seyaafá-tántáá'á ísaraumnemo
mósimesi-aaimo síyamba ánaaemba uwátimiyo.
21 Tuwímbai sésa seyaafá-tántáá'á ísaraumne
sésa pósá Maníkómpá'ó timankúnkúmbo on-ámbá
ifátukaawe.

Maníkó seyaafá'-wáásí úwoimo wétuwa'nai-
intafe'a inaí súne.

Kemá Póro súnda-aai tai'áiye.

**Aú-aai símai kááísamakain-aai
The New Testament in the Awiyaana language of
Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Awiyaana**

copyright © 1984 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Awiyaana

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2013-08-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

0dda5aa4-c019-59cf-b9ee-e1fd4762d49c